Четвъртък, 20 май 2021 г.

P9_TA(2021)0258

Агенция на Европейския съюз за основните права: междинен доклад

Резолюция на Европейския парламент от 20 май 2021 г. относно предложението за регламент на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 168/2007 за създаване на Агенция на Европейския съюз за основните права (COM(2020)0225 — 2020/0112R(APP))

(2022/C 15/47)

Европейският парламент,

— като взе предвид предложението за регламент на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 168/2007 за създаване на Агенция на Европейския съюз за основните права (COM(2020)0225),

— като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и по-специално член 352 от него,

— като взе предвид Регламент (ЕО) № 168/2007 на Съвета от 15 февруари 2007 г. за създаване на Агенция на Европейския съюз за основните права ([1]) (наричан по-долу „Регламент за създаване на Агенцията“),

— като взе предвид Европейската конвенция за правата на човека, членове 2, 6 и 7 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) и Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-долу „Хартата“),

— като взе предвид съвместното изявление на Европейския парламент, Съвета на ЕС и Европейската комисия от 19 юли 2012 г. относно децентрализираните агенции и общия подход,

— като взе предвид проучването, озаглавено „Укрепване на Агенцията за основните права — преразглеждане на Регламента за Агенцията за основните права“, публикувано от Тематичния отдел по граждански права и конституционни въпроси през май 2020 г.,

— като взе предвид член 105, параграф 5 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид становището на комисията по правата на жените и равенството между половете,

— като взе предвид междинния доклад на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи (A9-0058/2021),

А. като има предвид, че предложението за регламент на Съвета е стъпка напред към още много по-голяма ефективност на работата на Агенцията на Европейския съюз за основните права („Агенцията“), като създава предпоставки за нейното пълноценно функциониране във всички области от компетентност на Съюза и като изяснява нейните задачи и методи на работа, при същевременно зачитане на принципите на пропорционалност и субсидиарност; като има предвид, че е жалко, че правното основание за това понастоящем изисква единодушие в Съвета и одобрението на Парламента, което означава, че участието на Парламента в реформата е ограничено;

Б. като има предвид, че Агенцията има важен принос за спазването на основните права и като независима и пълноправна агенция на ЕС и пазител на основните права следва да бъде допълнително укрепена с оглед на възможно най-ефективното насърчаване и защита на основните права, като същевременно се търси диалог чрез активното участие на гражданското общество, включително адвокатските колегии, професионалните организации, магистратите и адвокатите;

В. като има предвид, че амбициите на ЕС за развитие на по-силно външно измерение следва да намерят отражение в по-голямо участие на Агенцията в наблюдението и контрола върху актовете и действията на Съюза и неговите държави членки във всички аспекти на общата външна политика и политика на сигурност;

Г. като има предвид, че в един глобализиран свят е важно да се гарантира достатъчна защита на основните права по линия на международното сътрудничество с трети държави;

Д. като има предвид, че изграждането на доверие сред гражданите на ЕС в работата на полицейските и съдебните органи може да бъде постигнато и засилено само когато актовете и действията на Съюза и неговите държави членки подлежат на прецизно, внимателно и последователно наблюдение, контрол и бързо привеждане в съответствие със задълженията, произтичащи от основните права; като има предвид, че поради това дейността на Агенцията в пространството на свобода, сигурност и правосъдие е от изключителна важност и във връзка с това нейният мандат следва да обхваща и областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси;

([1]) ОВ L 53, 22.2.2007 г., стр. 1.

Е. като има предвид, че работата на Агенцията за защита на основните права и идентифициране на предизвикателства — като свързаните с правата на децата, миграцията (включително външните граници), използването на изкуствен интелект и нови технологии, равенството между половете, основаното на пола насилие и правата на жените и т.н. — е важна по отношение на приоритетите на Агенцията и следователно трябва да бъде призната и подкрепена;

1. счита за изключително важна целта на Агенцията за предоставяне на съответните институции, органи, служби и агенции на информация, помощ и експертен опит в областта на основните права и за защита и отстояване на основните права в ЕС, като се има предвид, че Агенцията наблюдава практическото прилагане на Хартата по отношение на всички граждани на държавите членки, като по този начин се стреми да гарантира, че всяко лице е третирано по достоен начин, а държавите членки са третирани на основата на равенство; подчертава важната роля на Агенцията като помощник, който подкрепя Съюза и неговите държави членки, когато вземат мерки или формулират насоки на действие във връзка с основните права; подчертава, че тези подкрепящи действия могат да приемат различни форми, включително публикуването на доклади, които са основани на факти, балансирани и отчитат различни източници; насърчава Комисията и Съвета систематично да включват данните, изготвяни от Агенцията, в своите политики и се ангажира със същата цел;

2. изтъква, че престъпленията от омраза и словото на омразата са широко разпространен и неотложен въпрос, заедно с дискриминация на каквото и да било основание, като например пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, увреждане, полова идентичност или изразяване, възраст или сексуална ориентация; припомня, че хоризонтална и междусекторна перспектива е от съществено значение за защитата на основните права за всички; предупреждава срещу увеличаването и нормализирането на словото на омразата и различните форми на расизъм, ксенофобия и свързаната с тях нетърпимост, по-специално антициганизъм, антисемитизъм, ислямофобия и расизъм срещу чернокожи и цветнокожи хора в много държави членки, който беше обострен от възхода на екстремистките движения и се увеличи в онлайн средата, особено по време на пандемията от COVID-19; подчертава ангажимента на Агенцията за борба с всякакъв вид дискриминация и призовава Агенцията да продължи работата си по развития, свързани със словото на омраза и престъпленията от омраза, и да докладва редовно за случаите и най-новите тенденции;

3. отново потвърждава своята воля да създаде предпоставки за пълноценно функциониране на Агенцията във всички области от компетентност на Съюза и за изпълнение на нейната роля, както е предвидено от законодателите на ЕС, и следователно да определи принципите и условията, при които може да даде одобрението си; в този контекст изразява съжаление във връзка с ограниченото участие на Парламента в реформата на Агенцията и подчертава своето предпочитание за обикновена законодателна процедура; призовава Комисията, в съответствие с другите агенции в областта на ПВР, да отпусне на Агенцията подходящо увеличен бюджет, за да изпълни изцяло ролята си; признава необходимостта от осигуряване на подходящо специализиран персонал за Агенцията;

4. призовава Съвета да вземе предвид следните съображения, когато изменя Регламента за Агенцията:

i) *Обхват на регламента*

В съответствие с промените, произтичащи от влизането в сила на Договора от Лисабон, думата „Общност“ следва да се замени с думата „Съюз“ в целия регламент — това означава, че актовете или дейностите на Съюза или на държавите членки, свързани със или в рамките на общата външна политика и политиката на сигурност, както и пространството на свобода, сигурност и правосъдие, следва да бъдат обхванати от Агенцията; във връзка с това следва да бъде ясно, че мандатът на Агенцията обхваща областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси и въпросите, свързани със зачитането на основните права по външните граници на Съюза (в съответствие с член 77 от ДФЕС), и също така се съсредоточава върху въпроси, свързани с взаимното признаване на съдебни решения и присъди между държавите членки; подчертава важната роля на Агенцията за предоставянето на ценен принос и принос в контекста на производствата по член 7 от ДЕС и годишния доклад относно принципите на правовата държава; счита, че Агенцията следва също така да допринася в бъдеще в контекста на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза ([2]); подчертава в този контекст ролята на Агенцията като инструмент за защита на принципите на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права, особено във времена, характеризиращи се с тревожни авторитарни тенденции;

ii) *Сътрудничество с трети държави*

Членството със статут на наблюдател не следва да бъде ограничено до държавите кандидатки или държавите със споразумение за стабилизиране и асоцииране, а следва да бъде открито за други трети държави, като държавите от Европейското икономическо пространство/Европейската асоциация за свободна търговия, Обединеното кралство или — когато управителният съвет на Агенцията счете за целесъобразно — държави, обхванати от европейската политика за съседство;

([2]) ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 1.

Четвъртък, 20 май 2021 г.

iii) *Области на дейност*

В допълнение към борбата срещу расизма, ксенофобията и свързаната с тях нетърпимост, както е посочено в член 5, параграф 2, буква б) от Регламента за Агенцията за основните права, както и към по-общия ангажимент срещу всяка форма на дискриминация и престъпления от омраза, в оперативната част на новия регламент следва да бъдат изрично посочени следните области на дейност:

борбата срещу антициганизма, антисемитизма, ислямофобията, расизма срещу чернокожите и цветнокожите хора, защитата на правата на лицата, принадлежащи към малцинства, и зачитането на политически или други мнения;

iv) *Годишно и многогодишно програмиране*

Предложението на Комисията за прекратяване на настоящата петгодишна многогодишна рамка следва да бъде взето под внимание, за да се преустанови установяването на тематични ограничения за всеки петгодишен период, за да се даде възможност на Агенцията да адаптира своята работа и тематична насоченост към нововъзникващите приоритети; Агенцията следва да подготви своето програмиране в тясно сътрудничество с националните служители за връзка на Агенцията, за да координира основните тематични области на дейност с националните органи на държавите членки възможно най-добре и ефикасно; проектът на програмен документ следва да се изпраща за обсъждане на компетентния подготвителен орган на Съвета и на Европейския парламент, и с оглед на резултата от тези обсъждания директорът на Агенцията трябва да представя проекта на програмен документ на управителния съвет на Агенцията за приемане;

5. призовава Комисията да обмисли по-широкообхватно и амбициозно преразглеждане на Регламента за Агенцията след задълбочена оценка на въздействието и консултации с релевантни заинтересовани страни, за да се засили независимостта, ефикасността и ефективността на Агенцията; призовава Съвета да обмисли такива предложения; призовава Комисията, за целите на това бъдещо преразглеждане, да вземе под внимание следните въпроси:

i) *Управителен съвет*

Както по отношение и на много други агенции на ЕС, комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи следва да има правото да посочва един допълнителен член на управителния съвет на Агенцията; членовете на управителния съвет следва да имат правото да бъдат назначени еднократно за повторен мандат; следва да се включи изискване за баланс между половете в органите, създадени с Регламента за Агенцията; насърчава Агенцията да продължи практиката си да има поне един член на научния комитет със съответния експертен опит в областта на равенството между половете;

ii) *Независима оценка и надзор на дейностите на Агенцията за основните права*

На всеки пет години актовете и действията на Агенцията за основните права следва да се подлагат на независима външна оценка, която не е възложена от Комисията; целта на независимата външна оценка следва да бъде преценка по-специално на въздействието, ефективността, ефикасността и работните практики на Агенцията, свързани с нейните дейности и достижения; управителният съвет трябва да разглежда заключенията от оценките, посочени в член 30, параграф 3 от Регламента за Агенцията, и при необходимост да дава на Комисията препоръки за промени по отношение на Агенцията, работните ѝ практики и кръга на нейните функции; Комисията трябва да предава докладите по оценяването и препоръките съответно на Парламента, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и на Комитета на регионите и да ги оповестява пред обществеността; след като се запознае с доклада по оценяването и препоръките, Комисията може да прави всякакви предложения за изменение на регламента, които счита за необходими;

iii) *Задачи*

При поискване от Съвета, Комисията или Парламента Агенцията следва да може да извършва, по-специално, независими научни изследвания и проучвания, подготвителни проучвания и проучвания за осъществимост и да изготвя и публикува заключения и становища по конкретни тематични въпроси, включително специфични за държавите оценки и становища относно законодателни предложения на различни етапи от законодателния процес и относно процедури съгласно член 7

от ДЕС; това следва да е възможно и по инициатива на Агенцията, а не само по искане на институция на ЕС; освен това отделните държави членки или група от държави членки следва да имат право на инициатива; активната роля на Агенцията в бъдещия механизъм на ЕС за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права следва да бъде включена в регламента като орган, който в сътрудничество с група от независими експерти идентифицира по безпристрастен начин основните положителни и отрицателни развития във всяка държава членка и допринася, наред с другото, за изготвянето на годишния доклад на Комисията;

6. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.